

Ukrainian Orthodox Church of Canada
Українська Православна Церква в Канаді
L'Église orthodoxe ukrainienne du Canada

[Home Page](#) | [Listing of Articles](#)

***Ікона Божої Матері
«Троєручиця»***

***The Troyeruchytsia Icon of
the Mother of God***

Fr. Ihor Kutash - о. Ігор Куташ

kutash@unicorne.org

«Тобою радується, Благодатная, всяка твар, ангельський собор і чоловічеський рід» (із Задостонийка на Літургії Св. Василя Великого, твір Св. Іван Дамаскина).

Начебто для підтвердження важливості чудової Ікони Богородиці «Троєручиці», її святкує Церковний Календар аж *двічі в двох тижнях* (11-го липня григоріянським /28-го червня юліянським і 25-го липня григоріянським/12-го юліянським)! В Ікони дійсно дивно історія, яка багатьом православним маловідома. Немає нічого незвичайного в тому, коли буває, що вірні запитують свого Священника: Що ж це за примарна третя рука на деяких Іконах Божої Матері? Ось розповідь про це. Вона пов'язана з історією конфлікту про Ікони, які є невід'ємним висловом

“All creation rejoices in You, O full of grace: the assembly of Angels and the human race” (from the Theotokion of the Liturgy of St. Basil, authored by St.. John of Damascus).

As though to make sure that we note the significance of the wonderful Icon of the Troyeruchytsia (“Three-handed”) Mother of God, the Church Calendar celebrates it *twice within two weeks* (July 11 Gregorian/June 28 Julian and July 25 Gregorian/July 12 Julian)! The Icon does indeed have a marvellous history, little known to many Orthodox Christians. It is not unusual for the faithful to ask their Priest: What is this ghostly third hand in some Icons of the Mother of God? Here is the story. It is linked with the history of the conflict over Icons, which are an essential expression of our conviction that our Lord

нашого переконання, що наш Господь Ісусу – Істинна Людина, як і Істинний Бог, та що через віру в Нього та єднання з Ним, ми дійсно з'єднані з Богом предвічним, Основою всього буття та творіння.

Ікона ця пов'язана з Св. Іваном Дамаскином (народився 676 р. – деякі джерела навіть твердять, що це він написав її, що досить сумнівне). Іван був довіреним урядовцем мусульманського халіфа Дамаску, як був і його батько (що правдоподібно називався Мансур – це арабське ім'я, що означає «переможець завдяки Божої допомоги» від арабського «наср», що означає «перемога»). Рішуча приналежність Мансура й Івана Вірі Христовій не зменшувала їхнє становище в Халіфа – навпаки вона напевно робила їх ціннішими тим, що вони намагалися вірно втілювати вчення Господа нашого в своє щоденне життя. Така практика неминуче робить кожну людину благословенням для їхніх працедавців та для суспільства взагалі!

Іван і його єдинокровний брат Косма вчилися від приватного репетитора, сіцилійського Християнського Ченця Косми, якого був звільнив Мансур з поміччю Халіфа. Іван був блискучим учнем і його остаточно заангажував Халіф Абдул Малек своїм головним Радником. Та духовна й богословська зобов'язаність принесли йому утруднення – і тут немає нічого незвичайного у цьому грішному світі. Візантійський імператор Лев Ісаврянин був розпочав кампанію позбутися Ікон по Церквах. До цього могло привести його неправославне виховання, в якому підкреслювали Божество Христа, а применшували Його Чоловіцтво. А також могло б бути спонукою переконання (ранній приклад «політичної коректності»?) про те, що усунення Ікон зменшить потенційні суперечки з мусульманами та євреями (обидві ці віросповідні спільноти уважають пошану до Ікон ідолопоклонством). Іван зразу залучився в захист Ікон, пишучи

Jesus is True Man as well as True God, and that, through faith and union with Him, we are truly united to the eternal God, the Source of all life and creation.

The Icon is linked with St. John of Damascus (born in 676 - some sources say it was even he who wrote it – which is rather doubtful). John was a trusted official of the Muslim Caliph of Damascus, as his father [probably named “Mansur”, an Arabic name meaning “victorious by divine aid” (from the Arabic “nasr” meaning “victory”)] had been. Mansur’s and John’s firm adherence to the Faith of Christ did not diminish their standing with the Caliph – in fact it likely made them even more valuable as they endeavoured to embody faithfully the teachings of our Lord in their daily living. Such a practice inevitably makes everyone a blessing to their employers and to society in general!

John and his half-brother Cosmas were educated by a private tutor, a Sicilian Christian Monk named Cosmas, whose liberty Mansur had obtained with the help of the Caliph. John was a brilliant student and was eventually engaged by Caliph Abdul Malek as his chief councillor. However John’s spiritual and theological engagement got him in trouble – not at all unusual in this fallen world. The Byzantine emperor, Leo the Isaurian, had embarked on a campaign to eliminate Icons in the Churches. He may have been influenced by his heterodox upbringing, which emphasized Christ’s Divinity and minimized His Humanity, or he may even have been motivated by the conviction (an early example of “political correctness”?) that the removal of Icons would diminish potential conflicts with Muslims and Jews (both of these faith communities consider the veneration of Icons to be idolatry). John quickly got involved in the defence of Icons, writing eloquently but in a fashion which ordinary people could comprehend.

Emperor Leo was furious with him and resorted to intrigue. He sent the Caliph a letter, carefully forged to appear

красномовно але й так, що звичайні люди могли легко його зрозуміти.

Імператор Лев дуже розлютився на нього і вдався до інтриг. Він послав Халіфу листа хитро підробленого, щоб виглядав наче б був він написаний Івановою рукою, в якому той начебто пропонував здати Дамаск у його руки. Сердитий Халіф, відкидаючи відмову свого довіреного Радника, присудив відтяти праву руку Іванову (і тут немає нічого незвичайного в законі шаріату – намір був виявити милосердя, бо ж злочинця все ж таки не страчують). Іван з глибоким болем та пригнобленням взяв свою руку і став молитися перед Іконою Божої Матері (деякі джерела кажуть ніби це була давня Ікона, яку написав був сам Св. Євангеліст Лука). Він перед нею і заснув і в сні побачив Божу Матір, яка йому сказала, що його рука – повернена йому, а він повинен користатися нею для слави Божої. Яка ж була Іванова радість, коли він прокинувся і побачив, що так воно й сталося йому! Залишився тільки тоненький шрам, як свідок про ампутацію. Він носив перев'яз, яким була завинена його рука, навколо своєї голови впродовж усього свого життя ([ось тут](#)).

Дехто відкидає цю розповідь як просту легенду. Подібні пояснення дають і на чудеса Христа й Його Апостолів описані в Новому Завіті. А Церква рішуче стверджує, що такі чуда бувають, хоч не часто – тому ж вони чуда – і звичайно не по замовленню. Вони нагадують нам про ту досконалість, яка настане в майбутньому віці, і даються нам, як ознаки для зміцнення нашої віри. Дехто протестує, що якщо ж воно так, то Бог цим порушує порядок фізичних законів, якими Він створив і керує всесвітом – що й уможливілює наукові дослідження та винаходи. А Християни відповідають, що є набагато більше того, чого ми не знаємо, чим того, що ми знаємо про всесвіт і про закони, які в ньому діють, та що наукові досягнення не заперечують, а радше просвічують наше розуміння таких

to be in John's handwriting, which offered to betray Damascus into his hands. The angry Caliph, refusing to listen to his trusted councillor, ordered the amputation of John's right hand (not unusual in Sharia law – this was intended to be merciful since the wrongdoers are not executed outright). In profound pain and humiliation, John took his hand and prayed before an Icon of the Mother of God (some sources say it was an ancient Icon written by St. Luke the Evangelist himself). He fell asleep before it and saw, in a dream, the Mother of God who said that his hand was restored and he should use it to the glory of God. To his joy, when John awoke, he found that this was indeed so! Only a thin scar remained as evidence of the amputation. He wore the scarf, with which his hand had been wrapped, around his head for the rest of his life ([click here](#)).

There are those who dismiss this account as simply legendary. Similar explanations are given of the miracles of Christ and His Apostles recorded in the New Testament. The Church firmly declares that such miracles do occur, albeit infrequently – which is what gives them the character of *miracles* - and certainly not on demand. They remind us of the perfection which will be in the life of the age to come and are given as signs to encourage us in our faith. Some object that if such were the case, God would be disrupting the order of the physical laws by which He created and governs the universe - which make possible scientific study, research and advances. Christians respond that there is much more that we do not know, than that which we know about the universe and the laws which operate in it, and that scientific advances do not contradict but often illuminate our understanding regarding these matters.

Hearing about John's miraculous restoration of his hand, the Caliph offered to reinstate him, but the Saint demurred and instead entered the Monastery of St. Sabbas near Jerusalem where he continued his writing, among other

справ.

Почувши про чудесне повернення Іванової руки, Халіф запропонував його повернути на його посаду, але Святий відмовився і замість цього вступив у Монастир Св. Сави неподалік Єрусалиму, де він продовжував своє писання, між іншим і чудових богословських піснопінь, які стали інтегральними в православній літургійній традиції. Між ними - цей чудовий Богородичний, який співається замість «Достойно є» в Літургії Св. Василя Великого: «Тобою радується, Благодатная, всяка твар, ангельський собор і чоловічеський рід, освячений Храме і Раю словесний, дівственна Похвало, що з Неї Бог воплотився і Младенцем став – перед віками сущий Бог наш. Лоно бо Твоє Престолом сотворив і утробу Твою просторнішою небес учинив. Тобою радується, Благодатная, всяка твар, слава Тобі!» Деякі джерела натякають, що це написав Іван, як прямий відгук на чудо повернення своєї руки.

А ще один відгук: Іван прикріпив руку зі срібла до Ікони, перед якою був молився. Вона ж цим стала першою «Троєручицею» (по грецькому «Тріхеруса»). Ікона зберігається в особливо почесному місці і Монастирі Хілендар на Горі Афоні. Добралася вона туди через Сербію. Коли Св. Сава Освящений (+532), засновник Монастиря, в який вступив Св. Іван, мав залишати земне життя, то він пророкував, що інший з його ж іменем прибуде в Монастир набагато років пізніше і його Посох, який і вкаже, що це він, бо впаде до землі, коли він приклониться до Мощей Св. Сави, а також і Ікону, яку він був шанував, її ж назва «Молокопитательница», треба віддати цьому святому мужу. Почувши про це Іван наказав, щоб до цього спадку долучити й «Троєручицю».

Пророцтво сповнилося яких 6 століть пізніше, коли славний Св. Сава

matters, of beautiful theological hymns which have become integral parts of the Orthodox liturgical tradition. Among them is this marvellous Theotokion which is sung in the Liturgy of St. Basil: "All creation rejoices in You, O full of grace: the assembly of Angels and the human race. O sanctified Temple and Spiritual Paradise, Glory of virgins, from whom God was incarnate and became a Child, our God Who is before the ages! He made Your body into a Throne, and Your womb He made more spacious than the heavens. All creation rejoices in You! O full of grace, glory to You!" Some sources imply that this was written as a direct response to the miracle of John's restored hand.

Another response was John's attaching a hand, made out of silver, to the Icon before which he was praying. This became the original "Three-handed Icon" called "Troyeruchytsia" in Ukrainian and "Tricherousa" in Greek. The Icon is kept in a special place of honour in the Monastery of Hilandar on Mount Athos. It got there via Serbia. When St. Sabbas the Sanctified (+532), the founder of the Monastery St. John entered, was about to depart the earth he prophesied that another, bearing his name, would come to the Monastery many years hence, and that his staff, which would signal this man's arrival by falling down when he venerated St. Sabbas' Relics, and the Icon he revered, called "The Milk-Giver" should be given to this holy man. Hearing this, John also decreed that the "Troyeruchytsia" Icon be added to this legacy.

The prophecy was fulfilled some 6 centuries later, when the great St. Sava (Rastko, son of the Grand Zupan Stefan Nemanjic - both later canonized as monastic Saints) of Serbia visited the Monastery of his Patron Saint. The Monks gladly give St. Sava the three holy objects and the Saint brought the "Troyeruchytsia" to Skopje, the capital of his Kingdom. In the late 14th century the Icon was

(Растко, син Великого Жупана, Стефана Неманіча – обидвох потім прославили як Святих Ченців) зі Сербії відвідав Монастир свого Покровителя. Монахи радо віддали Св. Саві три Святощі і Святий привіз «Троєручицю» в Скоп'є, столицю свого царства. Наприкінці 14-го століття Ікону перенесли в Монастир Студеницю в Сербії. Ченці прив'язали її до осла, щоб зберегти її від турків наїзників на початку 15-го століття, а осел привіз її до Монастиря Хилендарського, де вона чудом прийняла пост Ігумена, коли повстала суперечка про те, хто повинен очолити Монахів. Вона донині стоїть там у чудовому обгородженому місці біля трону Ігумена, а Ченці підходять до неї щодня отримувати благословення на їхні щоденні труди.

У світі багато списків «Троєручиці», і кожна носить ласку оригіналу Ікони «Провідниці», з якої Богородиці наставляє нас дивитися на Втілене Слово, її Сина, Ісуса. Нехай же вона й нам постійно пригадує про міцну Руку Господню, що нас підтримує, провадить і благословляє в наших щоденних обов'язках і терпіннях ради Імені Його. Амінь. (іюк)

transferred to the Studenica Monastery in Serbia. The Monks tied it upon the back of a donkey to save it from the invading Turks, at the beginning of the 15th century, and the donkey brought it to the Hilandar Monastery, where, by a miraculous intervention it took the place of the Abbot when discord arose as to who should be chosen to lead the Monks. To this day it stands there in a lovely enclosure beside the Abbot's throne and the Monks come each day to get a blessing from it for their daily duties.

There are many copies of the "Troyeruchytsia" in the world, each bearing the grace of the original "Directress" Icon, from which the Theotokos guides us look to the Incarnate Word, her Son, Jesus. May we ever be reminded by it of the strong Hand of the Lord which supports, guides and blesses us in our daily duties and travails in His name. Amen.